

16.01.2017

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö, Kirjaamo
PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 16.12.2016, STM 4524/2016 hallituksen esityksestä säteilylaiksi

MAAHANMUUTTOVIRASTON LAUSUNTO

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä sitä, että esitys uudeksi säteilylaiksi sisältää säännökset myös säteilyn käytöstä muussa kuin lääketieteellisessä kuvantamisessa eli kun pääasiallinen tarkoitus ei ole edistää henkilön terveyttä. Tämän sääntelyn piiriin kuuluu muun muassa maahanmuuttajien oikeuslääketieteellinen iänmääritys, joka sisältää usein röntgentutkimuksen. Oikeuslääketieteellisestä tutkimuksesta iän selvittämiseksi säädetään Ulkomaalaislain 6 a ja 6 b pykälissä. Oikeuslääketieteellinen iänmääritys on yksilön oikeusturvan, oikeuksien ja velvollisuuksien kannalta hyvin merkityksellinen.

Iän selvittäminen on osa henkilöllisyyden selvittämistä. Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevalla yleissopimuksella (SopS 60/1991) taataan lapsen oikeus henkilöllisyyteen. Kansainvälistä suojelua tai muuta oleskelulupaa hakevien ikä voi olla epäselvä useista eri syistä. Täysi-ikäinen hakija voi pyrkiä esiintymään alaikäisenä, jolloin voi olla ilmeisiä perusteita epäillä hänen iästään antamiensa tietojen luotettavuutta. Toisaalta kaikki hakijat, etenkin lapset ja nuoret, eivät aina edes tiedä omaa ikäänsä.

Iällä on merkitystä monien laissa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien kuten lastensuojelun, oppivelvollisuuden, rikosoikeudellisen vastuun, työelämän ja avioitumisen kannalta. Myös turvapaikkamenettelyssä ja turvapaikanhakijoiden vastaanotossa alaikäisille ilman huoltajaa oleville turvapaikanhakijoille on turvattu erityisjärjestelyjä kuten käräjäoikeuden määräämä edustaja, oikeudellinen avustaja ja majoittuminen erillisessä alaikäisille varatussa yksikössä. Vastaanoton kannalta tosiasiallisesti aikuisten olisi tärkeä päätyä majoittumaan aikuisille varattuihin yksikköihin eikä alaikäisten pariin kuten myös heille tarkoitettujen palvelujen piiriin. Alaikäiset ovat vastaanoton ohella oikeutettuja eri palveluihin esimerkiksi koulunkäynnin ja tulevaisuuden ratkaisujen osalta. Iänmäärittämisellä on myös selkeitä kustannusvaikutuksia aikuisten vastaanoton maksaessa olennaisesti vähemmän kuin yksin tulleiden alaikäisten.

Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan oikeuslääketieteen osaston asiantuntijalääkäreillä on velvollisuus kertoa tutkittavalle, jos ikätutkimuksen yhteydessä tulee tutkittavan terveydentilasta ilmi jotain hoitoa tai lisätutkimusta vaativaa.

Vuonna 2015 viranomaisen pyytämiä ikätutkimuksia tehtiin yhteensä 149, joista 90 tapauksessa tutkimustuloksen perusteella tutkittava oli yli 18-vuotias, vaikka oli ilmoittanut olevansa alaikäinen. Vuoden 2016 epävirallisen tilaston perusteella ikätutkimuksia tehtiin yhteensä 630. Määrän kasvu johtuu edellisvuoden poikkeuksellisen suuresta kansainvälisen suojelun hakijamäärästä.

www.migri.fi

Lakiehdotuksen 100 § sisältää säännökset altistettavalle henkilölle ja hänen lailliselle edustajalleen annettavasta tiedosta kuvantamisen säteilyaltistuksesta ja mahdollisista terveyshaitoista sekä tältä pyydettävästä suostumuksesta. Vastaavat säännökset sisältyvät myös Ulkomaalaislakiin.

Lakiehdotuksen 98 §:n yksityiskohtaisten perustelujen kohdalla kuvataan kansainvälistä suojelua hakevan ulkomaalaisen henkilöllisyyden selvittämistä ja oikeuslääketieteellisen tutkimuksen tekemistä iän selvittämiseksi. Maahanmuuttovirasto pyytää tarkentamaan esityksen perusteluja toimivaltaisten tahojen osalta 1.1.2017 voimaan tulleen Ulkomaalaislain muutoksen (501/2016) mukaisesti. Poliisille ja Rajavartiolaitokselle kuulunut toimivalta on siirretty Maahanmuuttovirastolle. Voimassa olevan Ulkomaalaislain 97 §:n mukaan Maahanmuuttovirasto selvittää kansainvälistä suojelua hakevan henkilöllisyyden. Samoin voimassa olevan Ulkomaalaislain 6 b §:n mukaisesti Maahanmuuttovirasto tekee pyynnön oikeuslääketieteellisen tutkimuksen suorittamiseksi.

Ylijohtaja Jaana Vuorio

Ylitarkastaja Sanna Ubani

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 16.01.2017 klo 11:39. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Sosiaali- ja terveysministeriö, kirjaamo@stm.fi

Tiedoksi Maahanmuuttovirastossa
- apulaispäällikkö
- oikeus- ja maatietoyksikön johtaja
- turvapaikkayksikön johtaja
- vastaanottoyksikön johtaja
- maahanmuuttoyksikön johtaja